

بخش جغرافیای سیاسی - فرهنگی

انقلاب اسلامی ایران

(۲)

مهدی پروین زاد

یادآوری

در شمارهٔ پیش طی سه جدول، شماری از اماکن مذهبی را که از سال ۴۲ در این سو، دارای پروندهٔ سیاسی شده بودند درج نمودیم، اینک نوبت آن رسیده است که فهرست آن شمار از مساجد تهران را که در جریان نهضت اسلامی، پروندهٔ سیاسی پیدا کردند، از نظر بگذرانیم و در شماره‌های بعد به تدریج فهرست حسینیه‌ها و هیئتهای مذهبی تهران، و سپس فهرست مساجد، حسینیه‌ها و هیئتهای مذهبی دیگر شهرستانها را منتشر سازیم. پیش از ملاحظهٔ فهرست این شماره، یادآوری نکاتی سودمند است:

۱- انتشار این فهرستها، همزمان شده است با طرح مسئلهٔ تحول در ذائقهٔ سیاسی و فرهنگی جامعه به عنوان پی آمدهایی از حماسهٔ پانزده خرداد در حرف اول، که دستیابی به این شاهد غیبی را، یادآوران به فال نیک می‌گیرند. راستی را که در اثبات دگرگونی در ذائقه سیاسی و فرهنگی جامعهٔ مذهبی، کدام برهان روشنتر از اینکه مساجد، حسینیه‌ها و هیئتهای مذهبی که پیش از این - به دلایلی که شرح آن مجال دیگری می‌طلبد - به سیاست‌گریزی دچار بودند، به یمن این حماسهٔ جاوید، تبدیل به شبکهٔ سیاسی و فرهنگی فعالی در سراسر کشور شدند که با هیچ حزب فعال سیاسی قابل مقایسه نبود و در شرح آن به پژوهشی گسترده نیازمندیم.

۲- مساجد، حسینیه‌ها و هیئتهایی که در این فهرست از آنها نام برده می‌شود، تنها، بخشی از مجموعه‌ای گسترده است و نه تمامی آن مجموعه. بسا مساجد و... که در جریان نهضت اسلامی نقش بسیار فعالی داشته‌اند، اما چگونگی فعالیت آنها به گونه‌ای بوده است که در نگاه دستگاه اطلاعاتی رژیم شاه ننشسته‌اند.

۳- نام آوردن از مسجد، حسینیه و هیئت مذهبی در این فهرست، بدان معنی نیست که آن مسجد و... پایگاه ثابت نهضت اسلامی بوده است، چه، در فراز و فرودهای سالهای ۴۱ تا ۵۷، این پایگاهها دستخوش دگرگونی‌هایی شدند، چنان که برخی تا ۱۸۰ درجه، تغییر جهت دادند.

۴- در ترسیم جغرافیای سیاسی - فرهنگی انقلاب اسلامی، نمی‌توان تنها در دایره مساجد، حسینیه‌ها و هیئتهای مذهبی محدود شد، زیرا اماکن دیگری - مانند مدارس، برخی دانشگاهها، بیوت، میادین و... نیز - در این ارتباط مطرح‌اند که به هر يك جداگانه باید پرداخت.

۵- دور از انتظار نیست اگر پاره‌ای کمبودها و کاستیها - مانند اشتباه مسجد و حسینیه و... در عنوان، در این فهرست آمده باشد.
اینک این شما و این فهرست مساجد تهران که از سال ۴۳ در شهربانی برایشان تشکیل پرونده شده است.

ملاحظات

تاریخ

اسامی مساجد تهران که در سال ۴۳ پرونده سیاسی پیدا کردند

ملاحظات	تاریخ	اسامی مساجد تهران که در سال ۴۳ پرونده سیاسی پیدا کردند	ردیف
برای مسجد دیگری با همین نام در تاریخ ۵۴/۷/۱۲ پرونده سیاسی گشوده بودند که این موضوع جهت تطابق قابل بررسی است.	۱۳۴۳/۹/۲۸ ۴۳/۷/۱۲	مسجد جامع سید عزیزالله مسجد محمدی	۱ ۲

ملاحظات	تاریخ	اسامی مساجد تهران که در سال ۴۴ پرونده سیاسی پیدا کردند	
	۱۳۴۴/۱/۱۹	مسجد امین الدوله، خیابان امین الدوله	۱
	۴۴/۱/۱۹	مسجد کاشی ۹۴۶ خیابان بوذرجمهری	۲
	۴۴/۲/۲۹	مسجد لرزاده	۳
میدان امام حسین (ع)	۴۴/۳/۸	مسجد امام حسین (ع)، میدان شهناز	۴
در متن به همین عنوان آمده است.	۴۴/۴/۲۱	مسجد خیابان؟	۵
	۴۴/۴/۳۰	مسجد جامع امامزاده قاسم	۶
	۴۴/۷/۲۸	مسجد ارك	۷
	۴۴/۹/۹	مسجد خیابان منیریه	۸
	۴۴/۹/۲۸	مسجد ابوالفضل، خیابان صفا	۹
	۴۴/۹/۲۸	مسجد صاحب الزمان (ع)	۱۰
	۴۴/۱۰/۶	مسجد جلیلی	۱۱
	۴۴/۱۰/۱۲	مسجد زرگنده	۱۲
	۴۴/۱۰/۱۲	مسجد سنگلجی	۱۳
	۴۴/۱۱/۴	مسجد زعیم	۱۴
	۴۴/۱۱/۱۳	مسجد توفیق	۱۵
	۴۴/۱۲/۱	مسجد سیهسالار	۱۶
	۴۴/۱۲/۱۲	مسجد حصار بوعلی	۱۷
خیابان شهید مفتح	۴۴/۱۲/۱۲	مسجد خوانساری، خیابان روزولت***	۱۸
	۴۴/۱۲/۱۲	مسجد خیابان روزولت، کوچه مانی	۱۹
	۴۴/۱۲/۱۶	مسجد امام عصر (ع)، خیابان سیلان	۲۰

ملاحظات

تاریخ

اسامی مساجد تهران که در سال
۴۵ پرونده سیاسی پیدا کردند

۱۳۴۵/۲/۱۰	مسجد سجاد (ع)	۱
۴۵/۲/۲۴	مسجد نوریان	۲
۴۵/۲/۲۵	مسجد امین السلطان	۳
۴۵/۲/۲۵	مسجد جامع نارمک	۴
۴۵/۲/۲۵	مسجد فخرالدوله	۵
۴۵/۲/۲۵	مسجد قائم (ع)	۶
۴۵/۲/۲۵	مسجد نارمک	۷
۴۵/۲/۲۸	مسجد علم القرآن احمدی	۸
۴۵/۳/۱۸	مسجد ابا عبدالله الحسین، تهرانپارس	۹
۴۵/۴/۶	مسجد عسگریه	۱۰
۴۵/۴/۲۲	مسجد خیابان محتشم	۱۱
۴۵/۴/۲۲	مسجد خیابان فرح آباد	۱۲
۴۵/۵/۳۱	مسجد خیابان مولوی، کوچه ۶ متری	۱۳
۴۵/۱۱/۱۹	مسجد علی ابن الحسین (ع)	۱۴
۴۵/۱۲/۷	مسجد علیجانی، سلسبیل	۱۵

ملاحظات

تاریخ

اسامی مساجد تهران که در سال
۴۶ پرونده سیاسی پیدا کردند

۱۳۴۶/۲/۲	مسجد حاج میرزا شفیع	۱
۴۶/۳/۲۴	مسجد الرحمن	۲
۴۶/۳/۲۵	مسجد کاظمیه	۳
۴۶/۶/۱۹	مسجد فخریه	۴
۴۶/۸/۸	مسجد بنی هاشم	۵
۴۶/۸/۲۱۰	مسجد مهدیه	۶

۱۳۴۷/۵/۱۷	مسجد قنات آباد	۱
۴۷/۵/۱۷	مسجد امام حسین (ع)	۲
۴۷/۵/۲۸	مسجد الائمة (حضرت عبدالعظیم علیه السلام)	۳
۴۷/۶/۳	مسجد حاج عبدالعلی	۴
۴۷/۶/۳	مسجد حسینی	۵
۴۷/۶/۶	مسجد ابوالفضل، خیابان ارج	۶
۴۷/۶/۱۰	مسجد حسینی، خیابان شوش شرقی	۷
۴۷/۸/۱۱	مسجد دیده بان	۸
۴۷/۸/۱۴	مسجد امام حسن مجتبی (ع)، نارمک	۹
۴۷/۱۲/۱۳	مسجد امام موسی بن جعفر (ع)	۱۰

۴۸/۱/۱۴	مسجد علی ابن ابیطالب (ع)	۱
۴۸/۲/۱۸	مسجد امام حسن عسگری (ع)	۲
۴۸/۲/۲۴	مسجد ابوالفضل قمر بنی هاشم (ع)	۳
۴۸/۳/۴	مسجد قائمیه	۴
۴۸/۶/۱۰	مسجد الاقصی	۵
۴۸/۱۰/۱۸	مسجد ابوالفضل (تایباد)	۶
۴۸/۱۲/۵	مسجد خاتم الانبیاء	۷
۴۸/۱۲/۵	مسجد سنگی	۸

ملاحظات	تاریخ	اسامی مساجد تهران که در سال ۴۹ پرونده سیاسی پیدا کردند	
	۱۳۴۹/۶/۲	مسجد الجواد (ع)	۱
	۴۹/۶/۱۴	مسجد سیاحتگر	۲

ملاحظات	تاریخ	اسامی مساجد تهران که در سال ۵۰ پرونده سیاسی پیدا کردند	
	۱۳۵۰/۶/۹	مسجد هدایت	۱
	۵۰/۶/۱۱	مسجد کوی کارمندان دربار شاهنشاهی	۲
	۵۰/۷/۲۵	مسجد علوی	۳
	۵۰/۸/۳۰	مسجد خلیلی	۴

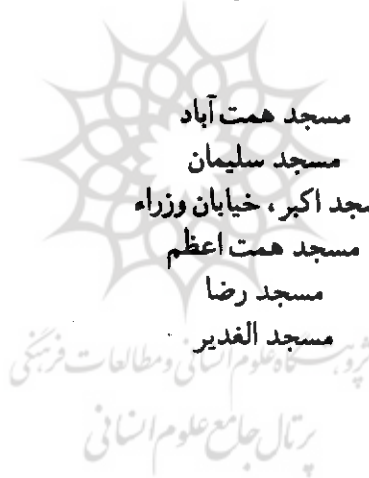
ملاحظات	تاریخ	اسامی مساجد تهران که در سال ۵۱ پرونده سیاسی پیدا کردند	
	۱۳۵۱/۶/۲۳	مسجد باب الحوائج	۱
	۵۱/۸/۲۹	مسجد شاهزاده خانم	۲
	۵۱/۱۰/۱۴	مسجد خلیل الرحمن	۳
	۵۱/۱۲/۲۷	مسجد دربار شاهنشاهی، عباس آباد	۴

اسامی مساجد تهران که در سال
۵۲ پرونده سیاسی پیدا کردند

تاریخ	ملاحظات	شماره
۱۳۵۲/۲/۲۲	مسجد جاوید	۱
۵۲/۵/۱۱	مسجد رحمانی	۲
۵۲/۷/۲۶	مسجد اباذر	۳
۵۲/۱۲/۲۰	مسجد کوچه مهران	۴

اسامی مساجد تهران که در سال
۵۳ پرونده سیاسی پیدا کردند

تاریخ	ملاحظات	شماره
۱۳۵۳/۴/۳	مسجد همت آباد	۱
۵۳/۴/۴	مسجد سلیمان	۲
۵۳/۵/۶	مسجد اکبر، خیابان وزراء	۳
۵۳/۵/۲۰	مسجد همت اعظم	۴
۵۳/۷/۱	مسجد رضا	۵
۵۳/۱۲/۵	مسجد الغدیر	۶

اسامی مساجد تهران که در سال
۵۴ پرونده سیاسی پیدا کردند

۱۳۵۴/۲/۲۰	مسجد سید عزیرالله	۱
۵۴/۳/۲۷	مسجد سلیمان، سندیکای کارگران تنظیفات	۲
۵۴/۷/۱۲	مسجد محمدی	۳

مسجد النبی (ص)	۵۴/۸/۱۱	مسجد فلکة هفت حوض نارمک	۴
خیابان آزادی	۵۴/۱۱/۲۷	مسجد امام زمان، خیابان (آیزنهاور)	۵
	۵۴/۱۲/۶	مسجد اعظم تهران	۶
	۵۴/۱۲/۶	مسجد سلیمانی، نیروی هوایی	۷
	۵۴/۱۲/۷	مسجد کمیل، خیابان سرباز	۸

اسامی مساجد تهران که در سال
۵۵ پرونده سیاسی پیدا کردند

تاریخ ملاحظات

۱۳۵۵/۱/۲۳	مسجد اخوان اسلامی	۱
۵۵/۳/۱۹	مسجد میرزا عیسی وزیر، خیابان شاهپور	۲
۵۵/۴/۲۹	مسجد حجتیه، رودکی	۳
۵۵/۶/۲۷	مسجد الهادی، خیابان تهران نو	۴
۵۵/۸/۹	مسجد سقا، خیابان یوسف آباد	۵
۵۵/۸/۲۴	مسجد شمیران نو	۶
۵۵/۹/۳۰	مسجد خلیل	۷
۵۵/۹/۳۰	مسجد وجیه الله	۸
۵۵/۱۰/۱	مسجد علی ابن موسی الرضا (ع)	۹
۵۵/۱۰/۱	مسجد جعفریه، تهران نو	۱۰
۵۵/۱۰/۹	مسجد حضرت فاطمه (س)	۱۱
۵۵/۱۱/۳	مسجد جوانمرد قصاب	۱۲

اسامی مساجد تهران که در سال
۵۶ پرونده سیاسی پیدا کردند

تاریخ ملاحظات

۱۳۵۶/۳/۸	مسجد دارالسلام	۱
----------	----------------	---

۵۶/۳/۱۱	مسجد کشتکاران	۲
۵۶/۳/۱۴	مسجد اعظم شمیران	۳
۵۶/۳/۲۹	مسجد قره انماج	۴
۵۶/۵/۵	مسجد الله	۵
۵۶/۷/۲۱	مسجد قبا	۶
۵۶/۸/۲۰	مسجد مادرشاه	۷
۵۶/۹/۱۵	مسجد احمدیه، نارمک	۸
۵۶/۹/۲۴	مسجد مسگر آباد تهران	۹
۵۶/۱۰/۱۱	مسجد خطیب	۱۰
۵۶/۱۰/۲۰	مسجد توحید	۱۱
۵۶/۱۱/۴	مسجد جامع فاطمیه، نارمک	۱۲
۵۶/۱۲/۱۲	مسجد علی اکبر، خیابان هاشمی	۱۳

ملاحظات

اسامی مساجد تهران که در سال ۵۷ پرونده سیاسی پیدا کردند
تاریخ

۱۳۵۷/۲/۲۴	مسجد یزدیها در تهران	۱
۵۷/۲/۲۱	مسجد جوزستان، نیاوران	۲
۵۷/۳/۴	مسجد جامع، خیابان شاهپور	۳
۵۷/۵/۴	مسجد امام جعفر صادق (ع)، شهباز جنوبی	۴
۵۷/۷/۲	مسجد زهرا (س)، شهرآرا	۵
۵۷/۷/۳	مسجد امام زمان، خیابان اقبال	۶

خیابان وحدت اسلامی
خیابان ۱۷ شهریور
جنوبی